

יביע אומר הר גילה

בהעלותך | גליון 353
יד סיון תשפ"ג
להפצת העלון / הארות / הקדשות
יעקב- 0528445949

זמני היום אופק ירושלים
כניסת שבת | מוצ"ש | מוצ"ש ר"ת
21:13 | 20:17 | 19:25

העלון מוקדש לרפואת והצלחת הגאון הגדול הר"ר בן ציון מוצפי בן מובה שליט"א | עמית בת תקוה | שיראל בת אור | ר' שלמה בן שושנה ר' רמיאל מני בן שרה רמיאל בן גזול דוד יהונתן דניאל בן מובה | יחזקאל עמיצור בן מרים רוזה בת ג'מילה | לע"י- צדוק בן חביבה, ר' דוד בן שרה זיונו הגון- ורד פרחיה בת בתיה. שיר בת אסתר | להצלחת- מתפללי בית כנסת 'יביע אומר' הר גילה ה"ו

מורנו ורבנו הלכה למעשה

עפ"י גאון עוזנו ותפארתנו מרן הרב עובדיה יוסף צדוק"ל
ובנו הראשון לציון הרה"ג יצחק יוסף שליט"א

הלכות שבת – עשיית חפציו בשבת חלק ב: יא אין לתת חפץ לחבירו בשבת במתנה, אפילו בלא שום קנין, אלא רק משיכה מיד ליד, משום שנראה כמקח וממכר, אלא אם כן לצורך מצוה. (חז"ע ח"ו עמוד י"א).
יב המנהג שנהגו להעניק מתנה מטעם הנהלת בית הכנסת לחתן הבר מצוה בשבת, יש לו על מה שיסמוך, והנח להם לישראל. (דנחשב כלצורך מצוה). ומכל מקום נכון יותר שגבאי בית הכנסת יזכה לו את המתנה מערב שבת על ידי אחר, באופן שיגביה את המתנה, ויאמר: אני זוכה לו לפלוני מתנה זו. דזכין לאדם שלא בפניו. ואפילו עדיין לא מלאו לו שלש עשרה שנה ויום אחד, דזכין גם לקטן.

וכן יש לנהוג בכל מתנה שאדם רוצה להעניק לחבירו בשבת או ביום טוב, שיזכה לו אותה מערב שבת, ואז מותר ליתנה לחבירו בשבת אם אין עליה תורת מוקצה, וכזה ראוי לעשות. אולם ברור שבמקום שאין עירוב ברשות הרבים, צריך להימנע בהחלט מהלוציא את המתנה ממקום למקום. ולשומעים ינעם ועליהם תבוא ברכת טוב. (שם עמוד י"ט).

יג מותר לאדם להפקיר מנכסיו בשבת, ואין בזה משום איסור מקח וממכר בשבת. [וכן מותר לזכות מן ההפקר בשבת]. (שם עמוד י"ט, כ"ג).

יד אין ראוי למחול חוב בשבת, משום דהוי דברי חול בשבת, אבל למחול חוב לעני בשבת מותר מתורת צדקה. (שם עמוד כ"ג).

טו אסור לשקול מגדנות ומיני מאכל במאזנים, ואפילו מאזנים קטנים שעשויים להשתמש בהם בבית פרטי. (ואפילו כשאינו מדקדק במשקל אלא פוחת או מוסיף מעט). וכן אסור למדוד בכלי מידה יין או שמן וכיוצא בהם, אבל משקל של מצוה מותר, כגון לשקול מצוה או מרור אם יש בהם שיעור כזית, (כדי שלא יטעה באומדן הדעת, ויאכל פחות מכשיעור. א"ה: ומשמע שהמנהג למדוד את הכזית במשקל, ולא בנפח, וכן כתב מורנו זיע"א בחז"ע סוכות עמוד ק"ג וכיער"ש). וכן מותר למדוד מדידה של מצוה, כגון למדוד אם יש במקוה שיעור ארבעים סאה. (שם עמוד כ"ו).

טז מותר למכור בשבת ויום טוב בבית הכנסת על ידי הכרזה את עליית העולים לספר תורה, כגון משלים ומפטיר, וכן פתיחת ההיכל והגבהת והקמת ספר תורה, באופן שהכסף יהיה להחזקת בית הכנסת. [ויש כמה בתי כנסיות שגם נוהגים להקציב מן התרומות האלה להחזקת ישיבות וכוללים, ומצוה גוררת מצוה]. וכן מותר לנדור ולתרום למוסדות תורה וחסד, מפני שהכל צורך מצוה הם, ואין בהם איסור משום מקח וממכר בשבת ויום טוב. (ואפילו בהזכרת סכום הדמים מותר, כיון שבהכרח להזכיר בה דמים, שמכריזים על הסכום שתורמים לכבוד המצוה, והמעלה בדמים זוכה במצוה). וטוב וישר שלא לדבר בבית הכנסת בזמן מכירת המצוות, ואם בעל נפש הוא ילמד מזמורי תהילים וכיוצא בהם. (ע"י כ"ו-כ"ט).

יז מקום שנהגו לומר לגוי מערב שבת, לבא בשבת בחדר הסמוך לבית הכנסת, ולכתוב בכתב עכ"ם, הנדרים והנדבות של יחידי הקהל שעולים לספר תורה, או הזוכים בפתיחת ההיכל והקמת ספר תורה, לבל ישכחום, אין למחות בידם שיש להם על מה שיסמוכו. אבל מקום שלא נהגו כן, המשך בדף אחרון.

צדיק בא לעיר !!

חברי בית הכנסת 'יביע אומר' מקדמים בברכה את
הרה"ג אברהם יוסף שליט"א

רב העיר חולון בנו של גאון עוזנו מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל

יום שיש	יום שבת
19:05 שיר השירים	07:45 שחרית ודרשה הרב
19:25 מנחה	16:15 תהילים לילדים
קבלת שבת ודרשת הרב	17:00 שעור תורה עם הרב
ערביית	בבית הכנסת
22:00 שעור תורה	18:15 מנחה
עם הרב בבית הכנסת	19:00 סעודה שלישית ושעור תורה
	בבית הכנסת יחד עם הרב
	20:10 ערבית ולימוד תנא דבי אליהו

שבת שלום ומבורך
שעור תורה לנשים היקרות יחד עם הרבנית יתיקיים
בשעה 16:00 בבית משפ' סהר רח' משעול העיט הזהוב

טעמו וראו כי טוב ה'

כל יום בבית הכנסת, שחרית בשעה 06:00, מנחה – 20 דק' לפני שקיעה
שעור תורה ותפילות ערבית ולאחר מיכן שעור התורה היומי
יום א' – הרב גדעון מזרחי שליט"א – הלכה שולחן ערוך
חדש ביביע אומר – בשעה 21:00 ליקוטי מוהר"ן – עם הרב אהוד דהאן
יום ב' – הרב גדעון מזרחי שליט"א – הלכה שולחן ערוך
יום ג' – הרב ניתאי כדורי שליט"א – מוסר
בשעה 20:30 גמרא מסכת תענית.
יום ד' – הרב גדעון מזרחי שליט"א – הלכה שולחן ערוך
בשעה 20:30 שעור בקדושת המשפחה לנשואים יחד עם הרב
יום ה' – הרב אהוד דהאן שליט"א – פרשת שבוע
עזר תורה תורה ימי' je' פאצה 21:00

'הכרת הטוב'

וללא ספק למד זאת אלישע מאליהו רבו, שהנה אתה מוצא באליהו, בשעה שהלך אצל האלמנה בצרפית ומת בנה, התחיל מתחנן ואומר (שם מלכים א' י"ד, כ'): "הגם על האלמנה אשר אני מתגורר עמה, הרעותה להמית את בנה". וכתוב אחריו זה (שם, שם כ"ב): "וישמע ה' בקול אליהו, ותשוב נפש הילד". ויתר על כן, חיוב הכרת הטוב הוא אף למי שאינו בן דעת, ואף לדומם או חייבים בהכרת הטוב, כמו שנצטוונו על ידי חז"ל (בבא קמא צב): בור ששתית ממנו מים - אל תזרוק לתוכו גוש עפר. הרי שמצווים אנו בהכרת הטוב אפילו לדומם, אף על פי שאינו טורח עבורנו, ובודאי לא תתכן בו כוונה להטיב. והסיבה לכך, כי חיוב הכרת הטוב, אינו מותנה בכוונותיו וטרחותיו של הנותן כלל, אלא שחובה היא על המקבל משום שקבל, ותו לא.

וסיפור מעניין זה מובא בספר שיטה מקובצת (בבא קמא צב): על גדול מפרשי הש"ס הר"ף - **רבינו יצחק אלפאסי זצ"ל**, שפעם אחת חלה, ונכנס להתרחץ אצל אדם אחד במרחץ שהיה לו בביתו. והנה אירע שהאדם הזה ירד מנכסיו, ועקב החובות הוצרך למכור את בית המרחץ ולשום אותו לבעלי החובות. הגיע היהודי אצל הר"ף בנוגע לבית המרחץ, ואמר לו רבינו הר"ף, לא אדון ולא אורה במרחץ הזה, לא במכר ולא בשומה, ולא בשום דבר המתייחד לו, לפי שנהנתי ממנו. והוסיף בעל השיטה מקובצת: ואם כך המידה בדומם שאין לו הרגשה, כל שכן וקל וחומר בבני אדם המרגישים בהיזק, שצריך להזהר בכבודם. הכרת הטוב בביתו של אדם צריכה להיות ערך עליון. ואותו צריך להעביר לילדים, לפתח על כך שיחה, לתת דוגמאות, לתת לילדים להתבטאות מה זה עבורם הכרת הטוב וכו'. וכן להדגיש כמה אנו חייבים הכרת הטוב אחד לשני בתוך ביתנו. שבת שלום.

השקפה יהודית - הרב אהרון קצין**'על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יתנו'**

הנה פרשתנו מליאה בנושאים רבים וחשובים, פרשת המנוחה, פרשת תורת הלויים, פסח שני, מסעות בני ישראל, מתאוננים, השליו, שבעים הזקנים, אלדד ומידד, ודיבור מרים ואהרן במשה.

על כל פרשה מהפרשיות האלה אפשר להרחיב גליונות שלימים... אבל אנחנו נתמקד על פסוק אחד (ט, יח) **'על פי ה' יסעו בני ישראל ועל פי ה' יתנו'**

כידוע שכל איסורי מלאכות שבת נלמדו ממלאכת המשכן, ואחת מהמלאכות היא מלאכת 'סותר'. הגמ' במס' שבת (לא): מבארת שלשיטת רבי יוסי חיוב מלאכת סותר הוא דוקא **בסותר על מנת לבנות במקומו**, אבל אם סותר על מנת לבנות שלא במקומו פטור.

מקשה הגמרא הרי כל מלאכות שבת נלמדו מהמשכן, ובמשכן סותרו את המשכן במקום אחד, ובנו אותו במקום אחר, ואם כן הרי במשכן עצמו היה סותר על מנת לבנותו **שלא במקומו**?

ומתוצאת הגמרא דבר פלא, שכיון שכתוב **"על פי ה' יסעו ועל פי ה' יתנו"** נחשב הדבר כסותר על מנת לבנות **במקומו**!

ותמוה, מה זה מתרץ שכיון שכל נסיעתם וחנייתם היה **על פי ה'**, לכן זה יחשב כסותר על מנת לבנות **במקומו**, סוף סוף הרי במציאות, סותרו את המשכן במקום אחד, ובנו אותו במקום אחר, מה זה מתרץ את הקושיא שבגלל שנסעו וחנו על פי ה' נחשב הכל כמקום אחד?

הגאון רבי חיים שמואלביץ באחת משיחותיו, ביאר את הדברים באופן נפלא, על פי משל. אחד נוסע מירושלים לבני ברק, מתקשרים אליו באמצע הנסיעה "היכן אתה עכשיו?" "ביציאה מהעיר". לאחר כמה דקות שוב מצלצל הטלפון "היכן עכשיו?" "בצומת לטרון". היכן עכשיו? בכביש שש וכו'...

אולם אם יש תינוק בידיים של האמא, ומתקשרים אליו לשאול "היכן יענק'לה"? הוא לא אומר יענק'לה בצומת לטרון... בכביש שש... **"יענק'לה נמצא בידיים של האמא"**!

זה המצב שהיו בני ישראל במדבר, הם לא היו לא במקום פלוני ולא במקום אלמוני, הם היו **בידיים של ה' יתברך**, ולכן בכל מקום שהלכו, זה היה נחשב **מקום אחד**, וממילא כשסותרו את המשכן ובנו אותו, הגם שבנו אותו במקום אחר, אבל לא היה סותר על מנת לבנותו **"במקומו"**! ודברי פי חכם חן.

ובאמת צריך להקדושה היא נצמית, ומכל פסוק אפשר להוציא הוראה לדורות, ואדם צריך לדעת שהוא נמצא תמיד בידיים של ה' ית', ואין לו לחשוש משום דבר!

השל"ה הקדוש כתב בספרו (חלק תוכחת מוסר אות ב"ב) כי בפסוק זה נרמז גם הוראה לדורות, שעל כל פעולה או תנועה שאדם עושה, יאמר **אם ירצה ה' או בעזרת ה' למשל**, בלכתו בדרך, יאמר הנני נוסע **בעזרת ה' יתברך**, וכשבא למקום החניה, אז יחזור ויתן שבח ויאמר: הנה **בעזרת ה' יתברך**, וכיוצא בזה. **ונמצא שם שמים שגור בפיו בשעה שעולה במחשבתו לעשות איזה דבר ובשעת מעשה, וככה יעשה בכל פעולותיו**. וזה כוונת הפס' **"על פי ה' יסעו ועל פי ה' יתנו"** שבכל מסעותיו או פעולותיו, תמיד יזכיר את ה', וידע שה' איתו והוא המנהל אותו בכל תנועותיו!

מעשה נפלא הממלא את השגחת ה' בכל מסעותינו, כתב **הרב יעקב ישראל פוזן שליט"א** בספרו החדש **"הנני בידך"**, מעשה שהיה עז לו אישית וכן מספר שם:

הקב"ה זיכה אותי להיות שדכן בין בחור חרדי מבני ברק לבין אחת מתלמידותיו במדרשה לבעלות תשובה **"נוה ירושלים"**.

במוצאי פורים בירושלים חזרתי עם משפחתי, אחר שהיינו בסעודת פורים אצל ההורים. והנה טלפון - **אותו אברך על הקו**, מתעניין בשלומי. ותוך רגעים אחדים הוא עובר לענין שבשבילו התקשר אלי: "הרב, אתה יודע שאנחנו נושאים כבר למעלה משש שנים ולא זכינו להיפקד".

"אני יודע" - אמרתי לו - "זה מאוד כואב לי. אנחנו מתפללים בשבילכם ומצפים לישועה".

הוא ממשיך: "הרב, אבל רק עכשיו הבנתי שאתה אשם בכל הסיפור!"...

"מה?" - הייתי המום. לדבר כזה בכלל לא צפיתי - **"מה זאת אומר?"**

האברך רק המתין לשאלה שלי, כדי להתחיל בסיפורו: "עשינו כל מה שאפשר, כל ההשתדלויות שבעולם, ולא רואים את האור בקצה המנהרה. בתחילת החורף בשנה זו נכנסה לי מחשבה, שאם אסע בפורים לרבי שמעון במירון ואתפלל שם, תבוא ישועה גדולה. פורים הוא יום גדול, וכל הפושט יד נותנים לו.

"בא פורים, אני פוקח את העינים בבוקר, מציץ לשעון ונדהם - **השעה שמונה וחצי!** אני אדם שקם תמיד בשש בבוקר. איך קרה לי דבר כזה? מצפה לי יום עמוס, אני צריך לנסוע למירון, הייתי צריך לקום בארבע לפנות בוקר!

הבנתי שעלי להיפרד מן התכנית של מירון. אני עוד לפני תפילה, לפני קריאת מגילה, לפני כל מצוות היום. אם אסע לא אוכל לחזור לסעודת פורים. הייתי עצוב ומדוכדך. הרגשתי שאיבדתי את הטעם בפורים.

אשתי ראתה שאני כל כך שבור, הציעה לי שאסע. היא ארזה לי לחמניה עם מעט בשר ובקבוק של יין, מינימום של סעודת פורים. התפללתי ויצאתי לדרך.

עד שהגעתי לרבי שמעון היה ממש מאוחר. הייתי שבור ורצון, כל השנים שעברו עלינו, כל אירועי היום הזה, והאכזבה מעצמי על הקימה המאוחרת - כולם התנקזו בבת אחת. פרצתי בבכי נורא כזה, שלא בכיתי בחיי. אני בוכה ובוכה, מנסה להסתיר את עצמי מאנשים אחרים. הלכתי לאחד השולחנות, הנחתי את ראשי ובכיתי. התפללתי ובקשתי מרבוננו של עולם שיתן לי סימן מה הוא רוצה מאיתנו.

"עוד אנו מתחנן לסימן, ופתאום אני שומע את הקול שלך..."

איך הוא שמע את הקול שלי במירון?

ממשיך הרב פוזן: זה עוד סיפור ארוך. אני ירושלמי, ואיני חוגג את הפורים ביום הזה. באותו פורים דפרזים נסעתי לדבר מצוה אצל זוג שגר ליד צפת. השתדלתי לעזור ככל יכולתי, ומאחר שלא התפללתי מנחה החלטתי להתפלל במירון. נכנסתי לציון, ובלי לחשוב הרבה נגשתי להיות חזן...

מעבר לקו המשך האברך: "באותו רגע ששמעתי אותך, עברה בי מחשבה - הנה, זה הסימן שנושלח לי **משמים!** כאן טמונה הבעיה שלנו. הוא **השדכן ולא שלמתי לו דמי שדכנות!** לא רציתי לבוא לדבר איתך שם, התיבשתי שתראה אותי כשהייתי כזו סערת רגשות, אבל כעת ברצוני לשלם לרב את המגיע לה".

נסיתי לדחות אותו, אבל הבחור התחנן שאתן לו לגמור את הענין.

הוא הגיע כעבור שעה והגיש לי מעטפה של דולרים. ברכתי אותו והוא הלך.

ביום ט"ז בכסליו אני מקבל טלפון. הוא בוכה, ואני בקושי מצליח להבין: "הרב, אני מתקשר אליך מחדר לידה. נולדה לנו בת. אתה השלישי שמקבל את ההודעה. התקשרנו קודם לזוגים שני הצדדים".

וכעת תקשרו - מטי"ז באדר עד ט"ז בכסליו, תשעה חודשים בדיוק...

אומר הרב פוזן, מעתה נעשה חשבון פשוט. אילו היה מתעורר מוקדם בפורים, לא היה פוגש אותי במירון... בורא עולם שלח אותי לצפון בנסבות לא שגרתיות, סובב אותי למירון בדיוק אז, אפילו שהיה כבר ממש מאוחר, והייתי צריך להספיק מקרא מגילה בירושלים, הכניס לי בראש להיות חזן, כדי שהוא ישמע אותי למרות בכיו הגדול!...

במעשה זה מתגלים שני יסודות חשובים:

א. **אמונה והשגחה פרטית**, יש בורא המנהיג ומנהל את העולם, את ה'פאזל' המופלא הזה, יכול היה להרכיב רק בורא עולם!

ב. יהודי התפלל מעומק הלב, לבו נפתח, וכשאדם מתפלל מתוך אמונה שרק ה' יעזור לו, תפילתו מתקבלת, ופועלת את פעולתה באופן מידי!

יתן ה' ונזכה כולנו להיות עם אמונה שלמה בבורא יתברך ובהשגחתו, ומתוך אותה אמונה נתפלל ונבקש, והקב"ה ימלא משאלות ליבנו לטובה, אמן.

'רעיון משותף'

פרשת בהעלותך פותחת בצווי על הדלקת נרות המנוחה: "דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלתך את הנרות אל מול פני המנוחה ואירו שבעת הנרות."

ומביא רש"י הקדוש את דברי חז"ל: "בהעלתך" – למה נסמכה פרשת המנוחה לפרשת הנשיאים לפי ששפרא אהרן חנכת הנשיאים חלשה אז דעתו שלא היה עמהם בחנכה לא הוא ולא שבטו. אמר לו הקב"ה: חייך, שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות."

אהרן חש שאינו חלק מחנכת המשכן ונחלשת דעתו.

ה' אומר לו כי זכותו גדולה יותר שהוא מטיב ומדליק את הנרות.

מהי הגדולה בהדלקת והטבת הנר?

התשובה נעוצה בספור שהיה עם הרב מאיר שפירא זצ"ל. מיסד ישיבת חכמי לובלין ויוזם רעיון הדף היומי.

באחד הימים בעת מסעו לאסוף כספים ליסוד ישיבת חכמי לובלין פגש הרב שפירא זצ"ל את הרב מפונבוז' רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל.

הרב כהנמן היה נראה מבגד מגילו. והרב שפירא שאל אותו מדוע שערך לכן.

ענה לו הרב כהנמן כי הוא מחזיק ישיבה עם כ-300 בחורים.

הטרדות של הישיבה הלבינו את שערך.

אמר לו הרב שפירא: הנה גם אני פותח כעת ישיבה, ומצליח לגייס כסף להקמתה.

ענה לו הרב כהנמן כי לתרם להקמת הבנין, לא קשה.

אך למצא אחר כך תורמים להחזיק את הישיבה באופן תמידי, זה מן הדברים הקשים ביותר.

והוסיף: אחרי שהבנין יגמר, בתם שנה – שנתים מהקמת הישיבה, תאמר לי את התרשמותך.

ואכן, בתם הקמת הישיבה נאלץ הרב שפירא זצ"ל לכתת רגליו ממקום למקום ובסופו של דבר נפטר בגיל צעיר (46) משברון לב במהלך מסע לגיוס כספים להחזקת הישיבה.

חושן משפט- הרב יצחק פריי

'משולחן בית הדין'

שאלה: אמנון הגיע להתייעץ עם שבתי לגבי השקעה מסוימת.

שבתי יעץ לו כי פדאי להשקיע באופן מסוים על אף הסכונים הפרוכים בקד.

ולראיה, שבתי עצמו השקיע באופן זה והרויח.

אמנון התלבט ובסופו של דבר השקיע לפי עצתו של שבתי. אלא שהפעם המזל לא האיר פנים, וההשקעה ירדה לטמיון.

שבתי שואל האם יש לו חיוב כלשהו מחמת שהוא יעץ לאמנון להשקיע באופן מסוים.

פתרון לחידה משבוע שעבר:

- מה הקשר בין פרשת נשא, תהילים פרק קי"ט ומסכת בבא בתרא? **תשובה**- כולם הארוכים ביותר בסוגם וקשורים למספר 176. בנשא ובתהילים ק"י יש 176 פסוקים, במסכת בבא בתרא יש 176 דפים.
- מאיזה פסוק בפרשתנו לקוח שמו של היום האחרון בחנוכה? **תשובה**- היום האחרון נקרא "זאת חנוכה". מקורו בפסוק: "זאת חנוכת המזבח"
- מה למדים ממילות הסיום של ברכת הכהנים: "וישם לך שלום"? **תשובה**- אמר רבי יהושע בן לוי "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום"
- "ברוך ד, וישמרך". מה מהות ברכות אילו לפי רש"י? **תשובה**- יברוך= בממון וישמרך= מליסטים
- מדוע נכללו בקרבנות הנשיאים, 3 מיני קרבנות? (עיין בעל הטורים) **תשובה**- אילים, כבשים ועתודם כנגד: כהנים לויים וישראלים וכן כנגד תורה, נביאים וכתובים.

חידה

- משה התקשה במעשה המנוחה והקב"ה הראה לו באצבע. באילו עוד שני דברים התקשה משה?
- איזה שבט היה המאסף במסעות?
- פסח שני נקרא גם "פסח קטן". מתי חלים א. פורים קטן? ב. כפור קטן?
- מי היה הנער שסיפר למשה על אלדד ומידד שמתנבאים צ"ח במחנה? (רש"י)
- "ויהי טעמו (של המן) כטעם לשד השמן". איזה טעם אחר היה לו? ב. מה סיבת השינוי? (שמות רבה כ"ה)

כי התורה כוללת את כל הטובות שבעולם...

חברי הקהילה שואלים

האם יש חיוב לברך מאה ברכות בכל יום או שזה סגולה טובה? ומה ההלכה לגבי נשים?

הגמרא במסכת מנחות (מ"ג ע"ב) מביאה את דברי רבי מאיר, שהיה אומר חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, ולומד זאת מהפסוק בספר דברים (י', ב') "ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך". ודורשים מה – מאה, שה' יתברך דורש מהאדם שיברך מאה ברכות ביום, ועוד רמז יש שם שאותיות הפסוק הם מאה בדיוק.

גם המילה "מודים" שזה תכלית הברכה להודות לה' בניגמטריה יוצא מאה.

ומביאה הגמרא שם, שלכן בשבת היה רב חייא, מביא בשמים ומיני מגדים בשביל שישלים למאה ברכות.

עוד כתוב במדרש, שבזמן דוד המלך עליו השלום, היתה מגפה גדולה והיו מתים מאה אנשים בכל יום, וראה דוד בדעתו וברוח הקודש שבו שזה מחמת שלא מודים ומברכים לקב"ה כמו שצריך, ולכן תיקן שיברכו מאה ברכות בכל יום ונעצרה המגפה, וזה מה שכתוב "נאום הגבר הוקם על" ע"ל בגמטריה מאה.

ובסידור הרוקח כתב "אמר אברהם אבינו לפני הקב"ה, ריבוננו של עולם תודיע לי באיזו זכות בני מתקיימים בעולם, אמר לו בזכות הקורבנות שיקריבו לפני, אמר לו אברהם לקב"ה, ומה יהיה בזמן שבית המקדש חרב ואין קורבנות, אמר לו הקב"ה, יהיו אומרים לפני מאה ברכות בכל יום ונחשב להם כאילו הקריבו לפני כל הקרבנות, ולכן תקנו מאה ברכות כנגד מאה פסוקים של הקורבנות. ומרן השלחן ערוך פסק כן להלכה בהלכות ברכות השחר (סימן מ"ו הלכה ג') "חייב אדם לברך בכל יום

בשבת ומקפיד מאד שיהיה לו עצי בשמים, שיברך עליהם ברכת בורא עצי בשמים וברכת עשבי בשמים בכדי להשלים למאה ברכות. והרבנית ע"ה כשהיו גרים ברחביה הייתה עוזרת לרב בזה, שהייתה רגילה להשקות העציצים והכל למטרה קדושה זו.

סיפר מרן זצ"ל שאחרי שנפטרה הרבנית, נראתה בחלום לגנן שהיה בא תמיד לביתם ומטפל בעציצים להברותם, ואמרה לו למה אתה לא הולך ומסדר את הגינות? למחרת הגיע הגנן לביתו של הרב וסיפר לו זה החלום ושכל הלילה היה רועד, ולא יכל לישון ומיד הגיע לסדר העציצים.

סיים הרב "ראו איך שהרבנית עליה השלום דואגת לי גם אחרי פטירתה, שאברך מאה ברכות, זו צדקת בכל ליבה, תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה".

וזה וודאי סייעתא דשמיא גדולה משמים כשאדם מתאמץ לקיים מצווה, מן השמים מסייעים לו, וישים לב לברך ברכה ראשונה וברכה אחרונה כשאכל כשיעור, שמחמת חוסר הריכוז יכול לשכוח לברך ברכה אחרונה, ועל ידי ששם ליבו לברך מאה ברכות, וודאי נזהר שלא יפסיד שום ברכה.

ובפרט אם אומר את הברכות כראוי, בקול רם מילה במילה, וכמו שלמדנו מראש הישיבה חכם יהודה צדקה זצוק"ל, לחלק הברכה לשלושה חלקים, ברוך אתה ה' – אלוקינו מלך העולם – שהכל נהיה בדברך, או שאר ברכות, ונשים ליבנו באמירת שמו הגדול לכוון שהוא אדון הכל היה הווה ויהיה, ולו נאה לשבת, הרי זוכה בזה לישועות גדולות ושמירה והגנה, והזכות הגדולה זה שזוכים אנו לברך לה' יתברך שמו.

כה) אסור לשכור פועלים בשבת שיעבדו אצלו אחר השבת, משום שנאמר ממצוא חפציו. ולא יאמר לחבירו שהוא נהג מונית היה נכון עמי לערב, והוא מבין שכוונתו לנסוע עמו. אבל מותר לומר בין לחבירו ישראל, בין לנכר, הנראה בעיניך שתבוא אלי ותעמוד עמי לערב, אף על פי ששניהם יודעים שכוונתו על מנת לשוכרו למלאכתו, משום דק"ל דיבור אסור הרהור מותר. ואם הוא צריך לו לערב לדבר מצוה, מותר בכל אופן. (שם עמוד נ"ט).

כו) מותר לאדם לומר לחבירו בשבת, לכרך פלוני אני הולך למחר, או לומר לו לך עמי לכרך פלוני למחר, ואפילו אם הכרך חוץ לתחום, משום שאילו היו שם בורגנים היה הולך בשבת. (פרש"י שאם יש בורגנים, סוכות שומרי העיר, משבעים אמה לשבעים אמה, היה הולך בשבת אפילו כמה פרסאות, מפני שנחשב כעיר אחת, וכיון שהוא דבר שיש לו היתר על ידי תקנה בשבת, מותר לאומרו אפילו במקום שאין שם היתר). אבל לא יאמר בשבת לכרך פלוני אני "נוסע" ברכב למחר, ויש מתירים. (משום שגם בזה יש צד היתר אם הנהג נכרי, וכל הנוסעים נוכרים וכו'). (שם עמוד ס').

כז) השואל חפץ מחבירו לצורך השבת, כגון פירות או יין, לא יאמר "הלויני", שלשון זה מורה הלואה לזמן מרובה, שסתם הלואה לשלושים יום, וחישינן שמא יכתוב, אלא יאמר לו "השאלני" חפץ פלוני, שלשון השאלני לאלתר משמע. ואין לחוש שמא יכתוב. ובלשון לעז שאין חילוק בין הלויני להשאלני, יאמר "תן לי" וכיוצא בזה. וכשהוא לוח בשבת ואין המלוה מאמינו מותר להניח משכון אצלו כגון טבעת וכיוצא בזה, ולא יאמר הילך משכון, דהוי כעובדין דחול. (שם עמוד ס').

כח) אם הלוח בא אצל המלוה ומחוסר ידיעה אמר הלויני, יאמר לו המלוה אסור לי להלוות אלא רק להשאל, ואז יוכל לתת לו את חפצו. (שם ע"ס א').

מאה ברכות", וחרז וכתב בהלכות שבת (סימן ר"צ סעיף א') "ירבה בפירות ומגדים ומיני ריח כדי להשלים מניין מאה ברכות".

וזו סגולה נפלאה להינצל מכל חולי וצרה, שזה מבטל צ"ח קללות שבמשנה תורה ועוד שני קללות שכתוב גם כל חולי וכל מכה וכו', וכח הברכה להגן על האדם מכל צרה ודברים רעים.

ולגבי נשים נחלקו בזה הפוסקים האם חייבות במאה ברכות, ולהלכה צריכות להיזהר מאד להשלים למאה ברכות על ידי שיתפללו גם מנחה וערבית ושאר ברכות, שהרי מצוות מאה ברכות אינה מצווה שיש לה זמן מסוים, כי מאה ברכות יש להשלים בלילה וביום שלאחריו, ונוהגות בחול ובשבת, ועוד שזה נתקן בכדי להציל את ישראל, וכי נשים לא צריכות שמייה? ולכן גם נשים ישתדלו מאד לברך מאה ברכות ביום.

ובאמת ביום רגיל כאשר אדם מתפלל שלוש תפילות, בלי מאמץ מגיע למאה ברכות. כי רק בתפילות שמונה עשרה של שחרית מנחה וערבית, יש 57 ברכות, ובברכות השחר וברכות התורה יש 20 ברכות, ולכן בשבת צריך יותר שימת לב להגיע למאה ברכות, וכן נשים שאינם מברכות ברכות פסוקי דזמרה וברכות ק"ש וכן שאינן חייבות בשלוש תפילות, צריכות להשתדל יותר לשים ליבן להשלים מאה ברכות, וישלימו על ידי שיברכו על מיני בשמים ומיני מתיקה, וצריך להיזהר שלא יברכו על מים כשאינם צמאים בכדי להשלים למאה ברכות.

מרן רבנו עובדיה זצוק"ל היה מעורר הרבה בעניין החיוב לברך מאה ברכות ביום, והיה כמובן נאה דורש ונאה מקיים שהיה בעצמו סופר הברכות

המשך – מורנו ורבנו הלכה למעשה

אינם רשאים לנהוג כן לכתחילה.

[וגם במקום שנהגו כן נכון להשיג לכתוב הנכרי עט (פדר), שלאחר עשרים וארבע שעות משעת הכתיבה נמחק מאליו, דהוי כתב שאינו מתקיים דפטור, וכל שכן אם עושים כן על ידי אמירה לעכ"ם שיאמר לעכ"ם אחר. ומיהו אפילו בבית הכנסת הנהוגים להקל, מה טוב ומה נעים להוכיח את הגבאים בלשון רכה ואמירה נעימה שיחדלו ממנהג זה, ויעשו סימנים בפתקאות וכי"ב כנהוג בהרבה מקומות, ולמוכיחים ינעם ועליהם תבא ברכת טוב]. (שם עמוד ל"ב, ג' ב').

יח) מי שקנה בית בארץ ישראל בשבת, מנכרי, בין שהוא נוצרי בין שהוא ישמעאלי, מותר לו לומר לנכרי לכתוב לו שטר מכירה זה בשבת, שמכיון שאמירה לנכרי בשבת אינה אסורה אלא מדבריהם, במקום מצוה גדולה כזאת שיש בה משום יישוב ישראל, לא גזרו חכמים. (שם עמוד נ"ב).

יט) מותר לדבר בשבת עם שדכן שימצא שידוך מתאים לבנו או לבתו, וכן לדבר עם תלמיד חכם שיהיה מוכן להיות מורה פרטי ללמד את בנו תורה. וכן מותר לדבר לאומן "ירא שמים" ללמד את בנו אומנות, שאף בזה יש מצוה, שאם אין לו אומנות יעסוק בגזל, שכל זה בכלל מה שאמרו חפצי שמים מותרים. וכן אמרו באבות (פרק ב'), יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון. ויש אומרים שלא ידבר אלא אם רוצה להשתכר לכן, אבל לשוכרו להזכיר לו סכום מעות אסור. ויש מתירים, והלכה כדעה ראשונה להחמיר. (ע"נ"ה).

כ) הרהור בעסקיו בשבת מותר, שנאמר ממצוא חפציו ודבר "דבר", דבור אסור הרהור מותר. ומכל מקום מצוה שלא יחשוב בהם כלל, ויהיה בעיניו כאילו כל מלאכתו עשויה, כמו שנאמר בפרשת יתרו (כ' ח'), ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך, שתחשוב כאילו מלאכתך עשויה. ובהרהור מתוך

הכתב, יש אוסרים, וכדין הרהור בשטרי הדיוטות (להלן סימן מ"ד הלכה א'), שאסור לעיין בהם אפילו כשאינו קורא בהם בפיו, אלא רק בהרהור, וכיער"ש]. (שם עמוד נ"ה, ו').

כא) [המולך אצבעו באויר ומאמן את ידיו להרגלים במשיכת הציר של כתיבת האותיות, מותר. ויעיין שם לענין להתבונן בשבת בעכ"ם העושה מלאכה, כדי שידע לעשותה בחול]. (ע"נ"ו. וחי"ע ק"ב).

כב) ודבר דבר שלא יהיה דיבורך של שבת כדיבורך של חול, הילכך אסור לומר דבר פלוני אעשה למחר, או סחורה פלונית אקנה למחר. ואם הוא דבר מצוה, כגון למחר אני כותב ספר תורה או תפילין, מותר. [ובפרט אם הוא אומר כן כדי לזרז עצמו למצוה].

כג) ואפילו לדבר סתם דברים, אסור להרבות בהם בשבת. ובזוהר הקדוש מבואר שהוא כמחלל שבת כדיבורו. ובתלמוד ירושלמי איתא, בטורח התירו שאילת שלום בשבת. שלא ניתנו שבתות וימים טובים לישראל אלא לעסוק בהם בדברי תורה. ואם לא עכשיו אימתי. וכתב הרב הבן איש חי בשם המקובלים זיע"א. שגדולה הפעולה הנעשית מעסק התורה בשבת, אלף פעמים יותר ממה שנעשה בימי החול. (שם עמוד נ"ז, נ"ח).

כד) מותר לבקר חולים ולנחם אבלים בשבת, [וכשהוא יוצא מבית החולה, יאמר "שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא", וכשיצא מבית האבל מנהגו פעם"ק ירושלים ת"ו לסיים, המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים, ולא תוסיפו לדאבה עוד. וכן אנו נוהגים שבסיום תפילת שחרית ומוסף, מבקר הציבור בבית האבלים ל"ע, ולאחר שאומרים שם מזמורי תהילים, אומרים האבלים קדיש יהא שלמא, והשליח ציבור פותח בדברי השכבה לעילוי נשמת המנוח. ואין להרבות בדברים על המנוח שלא יבואו להצטער ביותר. ואסור לדבר דברים של צער כגון מאוהביו שמתו ל"ע, או שהם בצער ח"ו, כדי שלא יצטער בשבת]. (ע"נ"ח, נ"ט).